

Projekt

z dnia 3 września 2020 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR XXI/.../2020
RADY GMINY SOŚNO**

z dnia 16 września 2020 r.

w sprawie zaopiniowania projektu zmiany zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Wąwelno”

Na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 r. poz. 55) uchwala się, co następuje:

§ 1. Zaopiniować pozytywnie projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zmieniającego zarządzenie Nr 0210/08/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Wąwelno” (Dz.Urz.Woj.Kuj.-Pom. poz. 1785), stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Krystyna Wąsik

ZARZĄDZENIE

REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY

z dnia .....r.

zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody
„Wąwelno”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Nr 0210/08/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Wąwelno (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2012 r., poz. 1785) wprowadza się następujące zmiany:

1) §2.1. otrzymuje brzmienie „Celem ochrony rezerwatu przyrody Wąwelno jest zachowanie siedliska żyźnego lasu liściastego o charakterze grądu środkowoeuropejskiego *Galio sylvatici-Carpinetum* z cechami żyźnej buczyny niżowej *Galio odorati-Fagetum*, a w szczególności zachowanie warunków niezbędnych dla niezaburzonych naturalnych i spontanicznych procesów odnowienia drzewostanu zniszczonego wskutek nawałnicy, z uwzględnieniem potrzeb ochrony populacji jarzębu brekinii *Sorbus torminalis*”

2) §2.2. otrzymuje brzmienie: „Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu ochrony, o którym mowa w ust. 1, są:

1) ekosystem leśny reprezentowany przez wczesną fazę odnowienia drzewostanu, która nastąpiła po gwałtownym wielkopowierzchniowym rozpadzie warstwy drzew pod wpływem wiatru, w trakcie nawałnicy w nocy z 11 na 12 sierpnia 2017 r.;

2) występowanie populacji kilku gatunków bardzo rzadkich i zagrożonych owadów i grzybów związanych z martwym drewnem;

3) występowanie nalotu i podrostu jarzębu brekinii pochodzenia naturalnego;

4) położenie rezerwatu na gruntach Skarbu Państwa zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Runowo”.

3) Załącznik nr 1 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia.

4) §4. otrzymuje brzmienie:

4.1. Ochronie ścisłej podlega obszar, który stanowią pododdziały 161 g (poza fragmentem wyznaczonym jako obszar ochrony czynnej) i 162 l Leśnictwa Wąwelno, Nadleśnictwo Runowo.

4.2. Ochronie czynnej podlega obszar, który stanowi fragment pododdział 161 g (fragment obejmujący strefę występowania podrostu i nalotu jarzębu brekinii *Sorbus*

torminalis) Leśnictwa Wąwelno, Nadleśnictwo Runowo. Obszar ochrony czynnej wyznaczają punkty o współrzędnych w układzie PUWG1992:

1. X: 612140,72; Y: 413621,89;
2. X: 612140,15; Y: 413627,2;
3. X: 612152,09; Y: 413642,4;
4. X: 612171,32; Y: 413662,61;
5. X: 612174,7; Y: 413670,52;
6. X: 612171,55; Y: 413690,22;
7. X: 612131,46; Y: 413712,13;
8. X: 612087,31; Y: 413691,91;
9. X: 612083,59; Y: 413689,22;
10. X: 612082,9; Y: 413646,28;
11. X: 612101,4; Y: 413621,7;
12. X: 612140,72; Y: 413621,89.

5) Załącznik nr 2 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Bydgoszczy
z dnia ..... r.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków na obszarze rezerwatu

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
1.	Obce gatunki inwazyjne — powszechne występowanie niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> w runie	Wskazuje się na brak możliwości i potrzeb przeciwdziałania. Niecierpek drobnokwiatowy notowany jest na całej powierzchni rezerwatu przyrody. Obecność tego gatunku, nie wpływa jednak negatywnie (redukcyjnie) na rodzime elementy runa leśnego.
2	Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska — wiatrołomy i wiatrowały obejmujące ok. 92% drzewostanu powstałe na skutek oddziaływania silnego wiatru w trakcie nawałnicy w nocy z 11 na 12 sierpnia 2017 r.	Charakter oddziaływania uniemożliwia podejmowanie jakichkolwiek działań, które mogłyby niwelować jego skutki (presja dotyczy ekosystemu żyznego lasu liściastego o charakterze grądu środkowoeuropejskiego <i>Galio sylvatici-Carpinetum</i> z cechami żyznej buczyny niżowej <i>Galio odorati-Fagetum</i>)
3.	Międzygatunkowe interakcje wśród roślin — konkurencja utrudniająca rozwój młodego pokolenia jarzębu brekinii w związku ze intensywnym wzrostem innych gatunków drzew i krzewów tj. klonu, lipy, jesionu, buka, leszczyny	Odślanianie nalotu i podrostu jarzębu brekinii <i>Sorbus torminalis</i> poprzez usuwanie lub ogławianie podrostu drzew i krzewów tj. klonu zwyczajnego, lipy drobnolistnej, jesionu, buka, leszczyny, ewentualnie innych gatunków w razie potrzeby, w celu popierania wzrostu i rozwoju jarzębu brekinii.
4.	Szkody od zwierzyny płowej-intensywne bytowanie jeleniowatych w zwałowiskach, będącymi obecnie ich ostojami.	Ochrona istniejących jarzębów poprzez zabezpieczenie mechaniczne poszczególnych okazów np. palikowanie lub wykonanie grodzień w gniazdach

Załącznik Nr 2 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Bydgoszczy

z dnia ..... r.

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ¹
1	Odślanianie nalotu i podrostu jarzębu brekinii <i>Sorbus torminalis</i>	Odślanianie nalotu i podrostu jarzębu brekinii <i>Sorbus torminalis</i> , polegające na usuwaniu podrostów i nalotów konkurencyjnych gatunków drzew i krzewów – lipy drobnolistnej, buka, jesionu, klonu zwyczajnego, a także leszczyny, ew. innych gatunków w razie potrzeby. Prace należy wykonywać przy pomocy drobnego sprzętu ręcznego, przy bezwzględnym zachowaniu niezbędnych środków ostrożności (naloty i podrosty znajdują się w miejscach trudnodostępnych, pomiędzy kłódami powalonych i spiętrzonych drzew). Nie dopuszcza się do usuwania i przemieszczania martwego drewna pozostałego po nawałnicy w 2017 r, ze względu na związane z takimi działaniami zniszczenia i uszkodzenia młodego pokolenia brekinii. Działanie należy wykonywać regularnie co roku przez okres pierwszych pięciu lat, a w kolejnych latach w miarę potrzeb (optymalnie co 3 lata). Optymalny termin przeprowadzenia działania — od 20 września do 10 października.	Wydz. 161 g (fragment wydzielienia o powierzchni 0,61 ha, wyznaczony punktami o współrzędnych w układzie PUWG1992: 1. X: 612140,72; Y: 413621,89; 2. X: 612140,15; Y: 413627,2; 3. X: 612152,09; Y: 413642,4; 4. X: 612171,32; Y: 413662,61; 5. X: 612174,7; Y: 413670,52; 6. X: 612171,55; Y: 413690,22; 7. X: 612131,46; Y: 413712,13; 8. X: 612087,31; Y: 413691,91; 9. X: 612083,59; Y: 413689,22; 10. X: 612082,9; Y: 413646,28; 11. X: 612101,4; Y: 413621,7; 12. X: 612140,72; Y: 413621,89.

¹ Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Runowo na okres 2015-2024.

2.	Zabezpieczenie mechaniczne jarzębu brekinii <i>Sorbus torminalis</i> .	Zabezpieczenie mechaniczne wybranych okazów polegające na palikowaniu, pikułowaniu naturalną wełną, grodzeniu.	Wydz. 16 g (fragment o powierzchni 0,61 ha, wyznaczony punktami o współrzędnych w układzie PUWG1992: 1. X:612140.72; Y: 413621.89; 2. X:612140.15; Y: 413627.2; 3. X:612152.09; Y: 413642.4; 4. X:612171.32; Y: 413662.61; 5. X:612174.7; Y: 413670.52; 6. X:612171.55; Y: 413690.22; 7. X:612131.46; Y: 413712.13; 8. X:612087.31; Y: 413691.91; 9. X:612083.59; Y: 413689.22; 10. X:612082.9; Y: 413646.28; 11. X:612101.4; Y: 413621.7; 12. X:612140.72.31; Y: 413621.89.
----	--	--	--

Uzasadnienie

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Wąwelno” został ustanowiony zarządzeniem Nr 0210/8/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Kujawko-Pomorskiego z 2012 r., poz. 1785).

W związku ze zniszczeniami ok 92% drzewostanu w rezerwacie przyrody w trakcie nawałnicy w nocy z 11 na 12 sierpnia 2017 r., stwierdzono potrzebę zmiany planu ochrony w zakresie formuły celu ochrony, identyfikacji zagrożeń, zasięgu obszaru ochrony ścisłej i ochrony czynnej, sposobów ochrony czynnej. Przedmiotowe zmiany zostały wprowadzone na podstawie wykonanej w 2019 r. ekspertyzy pn. „Inwentaryzacja wraz z oceną terenu pokłeskowego dla rezerwatu przyrody „Wąwelno”.

W zarządzeniu Nr 0210/8/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Kujawko-Pomorskiego z 2012 r., poz. 1785) zapisano: „celem ochrony rezerwatu przyrody Wąwelno jest zachowanie fragmentu lasu liściastego z kilkudziesięcioma okazami sędziwych buków, jesionów i dębów oraz stanowiska jarzębu brekinii *Sorbus torminalis*”. Biorąc jednak pod uwagę zmiany, jakie zaszły w sposób gwałtowny w strukturze ekosystemu leśnego w rezerwacie przyrody na skutek nawałnicy, która miała miejsce w nocy z 11 na 12 sierpnia 2017 r. (zniszczenie drzewostanów w około 92%, pojawienie się bardzo licznych wykrotów, wiatrołomów, wiatrowałów i zachowanie niewielkiej ilości drzew o uszkodzonych koronach, które do roku 2019 zachowały żywotność, zmiany stosunków topoklimatycznych, zmiany w strukturze runa o charakterze ilościowym, powstanie warunków korzystnych dla rozwoju populacji ksylobiontów, głównie zwierząt bezkręgowych i grzybów), konieczna jest zmiana formuły celu ochrony. Uzyskuje ona brzmienie: „celem ochrony rezerwatu przyrody Wąwelno jest zachowanie siedliska żyznego lasu liściastego o charakterze grądu środkowoeuropejskiego *Galio sylvatici-Carpinetum* z cechami żyznej buczyny niżowej *Galio odorati-Fagetum*, a w szczególności zachowanie warunków

niezbędnych dla niezaburzonych naturalnych i spontanicznych procesów odnowienia drzewostanu zniszczonego wskutek nawałnicy, z uwzględnieniem potrzeb ochrony populacji jarzębu brekinii *Sorbus torminalis*”.

W trakcie prac nad zmianą zapisów planu ochrony rezerwatu przyrody Wąwelno, zidentyfikowano następujące zagrożenia dla przedmiotów ochrony:

- 1.) Obce gatunki inwazyjne (zagrożenie istniejące, wewnętrzne i zewnętrzne) — powszechne występowanie niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*. Wskazano na brak możliwości i potrzeb przeciwdziałania. Niecierpek drobnokwiatowy notowany jest na całej powierzchni rezerwatu przyrody. Obecność tego gatunku, nie wpływa jednak negatywnie (redukcyjnie) na rodzime elementy runa leśnego.
- 2.) Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (zagrożenie istniejące, wewnętrzne) — praktycznie cały obszar rezerwatu przyrody został dotknięty oddziaływaniem silnego wiatru w trakcie nawałnicy w sierpniu 2017 r., co doprowadziło do wiatrołomów i wiatrowałów obejmujących ok. 92% drzewostanu. W związku z powyższym zwarcie drzewostanu aktualnie jest znikome, co zmienia warunki świetlne i mikroklimatyczne w dolnych piętrach lasu. Charakter oddziaływania uniemożliwia podejmowanie jakichkolwiek działań, które mogłyby niwelować jego skutki (presja dotyczy ekosystemu żyznego lasu liściastego o charakterze grądu środkowoeuropejskiego *Galio sylvatici-Carpinetum* z cechami żyznej buczyny niżowej *Galio odorati-Fagetum*).
- 3.) Międzygatunkowe interakcje wśród roślin — konkurencja (zagrożenie istniejące, wewnętrzne) — podrost i nalot jarzębu brekinii *Sorbus torminalis*, pomimo że licznie się rozwija we wschodniej części rezerwatu przyrody i wykazuje zadowalający stan zdrowotny, może w niedalekiej przyszłości utracić niezbędne warunki do dalszego rozwoju — ryzyko stanowi nadmierny wzrost zacielenia wskutek równoległego wzrostu podrostu jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior*, klonu zwyczajnego *Acer platanoides*, lipy drobnolistnej *Tilia cordata*, buka *Fagus sylvatica*, a także leszczyny *Corylus avellana* (presja dotyczy populacji jarzębu brekinii *Sorbus torminalis*).

Przyjęto, że generalną zasadą ochrony w rezerwacie przyrody Wąwelno będzie ochrona ścisła. Odstępstwem od tej zasady, ze względu na fakt, że składzie gatunkowym flory naczyniowej rezerwatu utrzymuje się jarząb brekinia *Sorbus torminalis*, gatunek, którego obecność w liczbie kilkunastu drzew w latach 50-tych XX wieku, była główną przyczyną powołania do życia rezerwatu przyrody Wąwelno, będą działania zmierzające do wspomaganie wzrostu młodocianych okazów brekinii *Sorbus torminalis*, które należy potraktować jako rodzaj ochrony czynnej.

Działania promujące jarzęba brekinie będą miały charakter fakultatywny i będą wykonywane doraźnie, jeśli pozwolą na to względy bezpieczeństwa.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego w rezerwacie nie wyznacza się miejsc udostępnienia dla celów edukacyjnych lub naukowych.

Obwieszczeniem znak ..... z dnia ..... r., Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem zmiany planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Wąwelno” i możliwości składania uwag i wniosków. Zgłoszono następujące uwagi w związku z udziałem społeczeństwa.....

.....

Projekt zarządzenia został zaopiniowany pozytywnie przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Bydgoszczy uchwałą ....., z dnia .....r., Radę Gminy Sośno uchwałą nr.....z dnia ..... oraz przez Nadleśnictwo Runowo pismem z dnia 23 kwietnia 2020 r., znak ZG1.7212.3.2020.

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2017, poz. 2234), został uzgodniony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego pismem z dnia .....znak .....

UZASADNIENIE

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Wąwelno” został ustanowiony zarządzeniem Nr 0210/08/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r.

W związku ze zniszczeniami ok. 92% drzewostanu w rezerwacie przyrody w trakcie nawałnicy z 11 sierpnia 2017 r. stwierdzono potrzebę zmiany planu ochrony w zakresie formuły celu ochrony, identyfikacji zagrożeń, zasięgu obszaru ochrony ścisłej i ochrony czynnej.

Stąd przedkłada się niniejszy projekt uchwały.